

ACC. N:R M. 15611: 1-5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Blekinge* ..... Upptecknare: *Owe Alf, Kallinge*
Härad: *Medelstads* ..... Berättare: *Gottfrid o. Selma Mårtensson, Kallinge*
Socken: *Ronneby* ..... Berättarens yrke: *f. äv. 1880 o. 1884 i Ronneby sv.
lantbrukare*
Uppteckningsår: *1961* ..... Född år ..... i .....

Emigration. s. 1-5.

LUF 103

4/1-61.

Skriv endast på denna sida.

Gottfrid Mårtensson är född i Möglingen, Ronneby landskommun år 1880. Han var hemmaron och måste på grund av "de många mummatna att mätta" försörja sig med grovarbete som daglönare. Han betalades med 1,50 kronor/dag för 12 timmars hårt arbete, och snart började tanken på emigration till USA fängsla honom. Härtill bidrog också en äldre broders brev från U.S.A. Brodern, som var förman i Kansas, lovade honom 4 dollars/dag. 1902 reste M. ut efter att i tre år ha planerat för och sparat till resan. Han hade resällskap med några bekanta ungdomar från samma socken. Några agenter eller ombud av andra slag hade icke besökt honom. Från Medåkra åkte han med järnväg till Malmö och sedan över Köpenhamn - Stora och Lilla Bält - Esbjerg - Hull - Liverpool - New York. För sträckan Malmö - N.Y. hade han köpt biljett, som inkluderade avgifterna för samtliga färdmedel och allt annat fullt. Mat och medborg alltså icke. Personliga ägodelar hade han icke fler än att de kunde medföras i en större resväska.

Da M. hade erfarenhet av jordbruksarbete, valde han att resa till en plats i Michigan, där han räknade med att räkna till "drängplats". Han ansåg nämligen att de 1/2 dollar han fick tillsammans med fullt värel skulle vara lösmänligare än de 4 dollars utan andra förmaner, hans brot kunde erbjuda honom. När han f.ö. senare fick besök på sin arbetsplats av brodern, konstaterade de två tillsammans

man, att detta antagande var riktigt. M var gårdens enda fast anställda frång och berättar, att mekaniseringen av USA:s jordbruk började vid denna tid. Han behandlades som familjemedlem och åt alltid tillsammans med familjen, även om han, när arbetet gjorde blästället smutsigt, skyddade bord och stolar genom att breda ut en tidning. Gården gästades ofta av en präst, som kom lagom till kvällsmålet, som gick för maten mjölkade han några kor, sedan han dragit på sig lärade överdragskläder. Gården där M arbetade hade bl.a. lärostövel som binärning. M deltog aldrig i skötsel av fåren men beviljade många gånger, när man kvoterade unga djur genom att helt enkelt bita av testiklarna. På sin fritid disponerade han över en gägg, och häst fick han utan särskild överenskommelse låna i stallet. Hästgenom var det möjligt för honom att gås utflykter eller arbetsdagens slut. Efter något år steg daglönen något, och under de år M vistades i USA sparade han mer än 1000 sv. kronor årligen. 1903 skickade han respengar till sin fästman i hemlandet som tog hembrödsplats i Fawcville i närheten av den gård, där M arbetade. Han uppskattade därefter ännu mer än tidigare vilken att disponera häst och vagn. 1907 återvände M till Sverige och hade då icke bestämt hurvida han skulle återvända till USA eller icke. För sitt sparkapital köpte han emellertid en mindre lantgård i Vernerup detta år. 1910 kunde han sälja denna och köpa en större i

Boken bägge gårdarna i Ronneby landskommun vilken gård han brukade till år 1941.
Då köpte han sig ett bostadshus i Mölbygd som han ännu bebor tillsammans
med dåvarande fästman, som stannade i U.S.A till 1906. Äktenskapet ingicks
sedan M återvänt från U.S.A. M har haft åtskilliga kommunala m. fl. upp-
drag varit kyrkvärd m. m.

Ebbe Mårtensson är född i Ronneby landkommun år 1884. För att bidraga till inköp av en egen gård reste hon år 1903 till U.S.A, pengarna hade hon fått av sin fästman, Gottfrid Mårtensson, som åkt över äret innan. Hon valde samma resväg som fästmannen och minns resan närmast som ett nöje, då några utvandra medförde dragspel och det ofta ordnades dans ombord under överfarten mellan England och U.S.A. Mat behövde icke medföras, men för att vid lämpliga tillfällen förgylla samvaron hade en del resenärer medtagit skorpar och kaffebröror. Helt varken till kaffet fick man vid behov i pentryt. Fru M. minns ett stadigt morgonmål innan hon gick ombord i Esbjerg. Värmtält var flundror i någon form, dessa fick emellertid havet tillbaka. I Fawcville som ligger nära fästmannens arbetsplats, fick fru M. plats som hembiskäde hos en bankdirektör. Denna familj bestod utom mannen av hustru och son, den senare då i 13-årsåldern. Hembiskädet behandlades som barn i huset och fick ofta följa med sina arbetsgivare på tillställningar av olika slag. Värdfolket i fråga förklarade i regel att "the Swedish girl" skulle följa med. En vinter reste familjen till Californien på semester. Fru M. som tyckte det var tråkigt att stanna flera månader ensam i villan, förklarade sig ämnas söka annan plats. För att få ha henne kvar i tjänst vid återkomsten, inbjöd arbetsgivarna en

kvinnlig släkting, jämnårig till fru M. (släkting till arbetsgivaren.)

Fru M. stannade i USA till 1906. Hennes personliga ägodelar vid hemresan var fler än då hon rekte ut, då hade nämligen en "hemmagjord" kof-fert vävt tillräcklig att rymmas hennes kläder o.d. I USA läde hon sig mycket om grönsaker och frukt och i hennes hushåll har dylika födoämnen alldeles den intagit en större plats än i svenska hem i allmänhet.